

VLIZINE

jrg. 17, nr. 5 (mei 2016)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Maandelijkse uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Karen Rappé

1. Kalender

- 1.1. UGent organiseert "Blauwe groei: Onbekend? Onbemind?"
- 1.2. VLIZ nodigt al zijn (to be) leden uit voor de VLIZ-ledendag in Oostende
- 1.3. WereldOceaanDag - MANMADE: over de relatie tussen mens en zee

2. Publicaties

- 2.1. EMODnet Open Conference: outputs

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. PhD Cup wil kersverse doctors aansporen om onderzoek met wijde wereld te delen
- 3.2. PhD rond het belang van zee-ijs in de biochemische cycli van broeikasgassen (ULB)

4. Nieuwe projecten zee- en kustonderzoek

- 4.1. Naar een klimaatbestendige kust met CREST: website en nieuwsbrief

5. Doctoraten

- 5.1. PhD-verdediging Nele De Meester: Het samenleven van cryptische soorten ontrafeld voor de rondworm *Litodis marina*
- 5.2. PhD-verdediging: Ecosysteembenadering van het visserijbeheer van seabobgarnaal in Suriname

6. Varia

- 6.1. Provinciaal Instituut Lommel (PROVIL) wint PlaneetZee@Work 2015-2016

1.1. UGent organiseert "Blauwe groei: Onbekend? Onbemind?"

Blauwe groei – of de langetermijnstrategie voor een meer duurzame groei van de mariene en maritieme sectoren – is ondertussen topactueel in het Europese, Federale en Vlaamse beleid. Hiermee wordt erkend dat de zeeën en oceanen aanjagers zijn voor de economie met een groot potentieel voor innovatie en groei. Ook de Universiteit Gent ziet heel wat potentieel in de blauwe groei en ontwikkelde ondertussen een positie rond marien onderzoek voor de blauwe innovatie. Wilt u zich mengen met UGent experts en bedrijfsontwikkelaars ter zake? Kom dan op 6 juni (9:00-14:00) naar de Greenbridge Incubator, de UGent Campus in Oostende, voor het evenement "Blauwe groei: Onbekend? Onbemind?".

Meer over het programma en hoe (gratis) inschrijven via:

Link: www.greenbridge.be/evenement/blue-growth-onbekend-onbemind

[[naar boven](#)]

1.2. VLIZ nodigt al zijn (to be) leden uit voor de VLIZ-ledendag in Oostende

Leden van het Vlaams Instituut voor de Zee steunen onze filantropiewerking en daardoor de zee! Dankzij de ledenbijdrages kan het VLIZ jaarlijks projecten ondersteunen die de oceaan ten goede komen. Om zijn trouwe leden te bedanken voor hun steun en om nieuwe leden beter te leren kennen, nodigen Algemeen Directeur Jan Mees en zijn voltallige team alle VLIZ-leden uit op vrijdagavond 24 juni voor een midzomeravondwandeling en -glaasje in het Marien Station Oostende op de Oostendse oosteroever. Geïnteresseerd om erbij te zijn, maar nog geen lid? Word het dan snel en dan verwelkomen we je graag met ons team voor een onvergetelijke avond! Nog geen lid van VLIZ? Lees [hier](#) meer wat een lidmaatschap inhoudt en hoeveel dit kost. Overtuigd? [Hier](#) kun je je opgeven om lid te worden en dan ontmoeten we je graag op 24 juni in Oostende! [Inschrijven](#) is wel verplicht en is mogelijk tot en met 1 juni.

Onze filantropiewerking is pas opgestart sinds 2015. Lees in deze [folder](#) meer over de projecten die het VLIZ momenteel al kan ondernemen dank zij de [ledenbijdragen en andere giften](#). Maar we hebben zeker nog andere plannen... Weet dat jij deze alvast kan steunen door lid te worden!

[[naar boven](#)]

1.3. WereldOceaanDag - MANMADE: over de relatie tussen mens en zee

Op 10 juni viert het VLIZ WereldOceaanDag in Oostende met een programma waarin kennis over de zee en hierdoor geïnspireerde kunstvormen centraal staan. We slaan hiervoor de handen in elkaar met de expo MANMADE en met de Kunstacademie aan Zee. Kunstenaar Nicolas Floc'h legt uit hoe zijn kunst door de oceaan beïnvloed is. Marien bioloog Jan Seys presenteert enkele boeiende feiten over onze relatie met de oceaan. De Zeemarkt biedt bezoekers een gamma aan interactieve demonstraties over zeekunst en wetenschap.

Hoewel de moderne mens - in vergelijking met de lange geschiedenis van onze planeet - nog piepjong is, is hij er al in geslaagd een grote impact te hebben op de geologische ontwikkeling van de aarde. Onze menselijke sporen zijn veelvuldig terug te vinden, ook in de afgelegen delen van de oceaan. Hedendaagse kunstenaars van over de hele wereld gingen aan de slag met het thema 'Antropoceen': het nieuwe geologische tijdperk waar we ons nu in bevinden, waarin de mens centraal staat.

Tijdens de zomer 2016 wordt in het Provinciedomein Raversyde ANNO 1465 de expo MANMADE opgebouwd, een tentoonstelling over de huidige en de toekomstige relatie tussen mens en aarde die de confrontatie aangaat met het oude middeleeuwse vissersdorp.

De expo zal worden op gang getrokken op vrijdagavond 10 juni 2016 wanneer het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) WereldOceaanDag 2016 viert. Naast kunstwerken en kunstenaars, krijgen bezoekers die avond ook de wetenschap achter de impact van de mens op de zee, oceaan en kust.

Allen welkom in De Grote Post in Oostende voor een avondvullend programma rond mariene kunst en de wetenschap erachter.

Inschrijven is gratis maar verplicht via het registratieformulier op www.vliz.be/nl/wereldoceaandag2016-MANMADE.

Link: www.vliz.be/nl/wereldoceaandag2016-MANMADE

[[naar boven](#)]

2.1. EMODnet Open Conference: outputs

Op 20 oktober 2015 staken om en bij de 350 mariene experts en maritieme belanghebbenden in Oostende de koppen bijeen om te bediscussiëren hoe de talrijke mariene data die momenteel worden verzameld en bewaard in databases, een beter gebruik kunnen kennen door een brede range van belanghebbenden uit zowel de academische wereld, bedrijven als het beleid. Alle resultaten en aanbevelingen van de EMODnet Open Conference en Jamboree werden gebundeld in het conference rapport.

Het rapport is [hier](#) online beschikbaar. Op de EMODnet-conference website (www.emodnet.eu/conference) vind je tevens het volledige programma en de presentaties terug, alsook de feedback van de breakout-sessies, de fotogalerij en andere achtergrondinformatie.

Wil je in de toekomst meer in detail op de hoogte gehouden worden over de vorderingen die EMODnet maakt, hun nieuwe dataproducten, events en calls voor financiering van projecten? Dan kun je je inschrijven voor de 'EMODnet e-news digest' die volgende maand van start gaat. Contacteer hiervoor het EMODnet-secretariaat via info@emodnet.eu. Ook op [DG MARE Maritime Forum](#) wordt regelmatig gerapporteerd over de EMODnet-activiteiten.

Link: <http://www.emodnet.eu/conference>

[[naar boven](#)]

3.1. PhD Cup wil kersverse doctors aansporen om onderzoek met wijde wereld te delen

Jaarlijks worden zo'n 1600 doctoraten afgewerkt in Vlaanderen. Die studies vinden vlot hun weg naar wetenschappelijke publicaties, maar slechts een fractie komt het grote publiek ter ore. Daar wil de Vlaamse PhD Cup verandering in brengen! Na een doorgedreven mediatraining onder leiding van communicatie-experten wacht deelnemers de ultieme uitdaging: de kern van hun jarenlange onderzoek uit de doeken doen in een heldere presentatie van 3 minuten. De inzet: een voucher voor een opleiding aan de Vlerick Business School ter waarde van 10.000 euro. Het is de hoop van VLIZ om veel mariene doctors in de wedstrijd te zien!

Recent gepromoveerde, Nederlandstalige doctors (geproclameerd aan een Vlaamse universiteit tussen 1 mei 2014 en 31 mei 2016) uit alle wetenschappelijke domeinen kunnen deelnemen. Deadline voor inschrijven is 30 juni.

Link: <http://vlaamsephdcup.be>

[naar boven]

3.2. PhD rond het belang van zee-ijs in de biochemische cycli van broeikasgassen (ULB)

Het laboratorium voor Galciologie van de Université Libre de Bruxelles ULB zoekt een doctoraatstudent om mee te werken aan het isotoop-onderzoek naar de rol van methaan ter hoogte van de interface tussen water, zee-ijs en atmosfeer. De kandidaat zal werkzaam zijn in Brussel, maar nauwe samenwerken met de ULg (Luik) en het IMAU (Utrecht, Nederland). Kandidaturen zijn welkom tot 30 juli.

Link: www.vliz.be/docs/vlizine/17-05/2016.05_Sea_Ice_GHG_PhDvacancy_ULB.pdf

[naar boven]

4.1. Naar een klimaatbestendige kust met CREST: website en nieuwsbrief

In november ging CREST van start, wat staat voor 'Climate Resilient Coast' – een Klimaatbestendige Kust. Dit team, bestaande uit expert-wetenschappers uit drie Vlaamse universiteiten, verschillende overheidsdiensten en de consultancy, wil dieper inzicht krijgen in de fysische processen die zich afspelen in onze kustzone. Via de [CREST-website](#) en de CREST-nieuwsbrief blijf je als stakeholder op de hoogte van hun bevindingen.

Coördinator Jaak Monbaliu aan het woord: "Denk bij fysische kustprocessen bijvoorbeeld aan de afslag van stranden en duinen gedurende stormen, aan de mogelijke impact van golfoverslag, maar bijvoorbeeld ook aan de langzame heropbouw van het strand in kalmere periodes. Wind zorgt voor de aangroei van onze duinen, maar datzelfde eolisch transport zorgt evenzeer voor overlast door zandophoging op wegen en trasporen of verstopping van rioleringen. Kennis van ons kustsysteem en van de verschillende processen die zich er afspelen is de sleutel tot weldoordachte maatregelen. Consolidatie van de bestaande en integratie van nieuwe kennis is nodig om de uitdagingen van de toekomst, in het bijzonder die van een veranderend klimaat, aan te kunnen."

De wetenschappers werkzaam in het project maken gebruik van wiskundige formules en complexe computermodellen (numerieke modellen) om de gevolgen van de klimaatverandering op kustbeschermingsmaatregelen en de efficiëntie van toekomstige beschermingsmaatregelen te berekenen en - tot op zekere hoogte - de werkelijkheid te simuleren. Om deze numerieke modellen te ijken hebben wetenschappers nood aan gegevens van real-time situaties op het terrein (bv. stormen in de winter) en van schaalmodellen in laboratoriumomstandigheden (vaak 'fysische modellen' genoemd). Om deze reden worden zowel terreinmetingen als laboratoriumtesten uitgevoerd.

Alle opgedane kennis wil het [CREST-team](#) vervolgens vertalen naar praktische toepassingen, en zo veel mogelijk en op verschillende manieren delen met alle mogelijke gebruikers van de Vlaamse kust (en denk hierbij aan ngo's, kustgemeenten, overheidsinstanties, afgevaardigden van de recreatieve en toeristische sector ...). Blijf op de hoogte van de CREST-resultaten, eindgebruikersbijeenkomsten rond diverse thema's en veel meer via de CREST-nieuwsbrief. Schrijf je [hier](#) in.

Link: www.crestproject.be

[naar boven]

5.1. PhD-verdediging Nele De Meester: Het samenleven van cryptische soorten ontrafeld voor de rondworm *Litodis marina*

Op donderdag 30 juni is het om 16:30 de beurt aan Nele De Meester (UGent-MARBIOL) om haar doctoraatsonderzoek "Unravelling coexistence of cryptic *Litodis marina* species" publiek te verdedigen.

Soorten herkennen we door hoe ze er uit zien. Soms is het verschil tussen twee soorten uitwendig of inwendig niet zichtbaar, maar blijkt na genetisch onderzoek, dat wat we oorspronkelijk als één soort beschouwen, meerdere verborgen of 'cryptische' soorten omvat. Hoewel deze cryptische soorten onderling niet kunnen voortplanten, komen ze wel vaak samen voor in hetzelfde habitat. Dit staat in schril contrast met Darwins theorie die stelt dat zeer sterk op elkaar gelijkende soorten nooit kunnen samenleven, omdat ze teveel competitie ondervinden. Hoe zit het dan met cryptische soorten?

Nele De Meester (UGent) onderzocht tijdens haar doctoraatsonderzoek of cryptische soorten van *Litodis marina*, rondwormen die leven tussen de sedimentpartikels in de monding van de Westerschelde, toch meer verschillen dan men op het eerste zicht denkt en op die manier dan toch samen kunnen voorkomen.

Locatie: Universiteit Gent, Campus De Sterre (S8) in de Krijgslaan 281 in Gent. Gelieve uw aanwezigheid te melden bij Nele De Meester op het e-mailadres: nele.demeester@ugent.be.

Na de verdediging kunt u dit werk, en andere publicaties en projecten van Nele De Meester raadplegen via het geïntegreerd marien informatiesysteem IMIS: www.vliz.be/nl/imis?module=person&persid=20197

[\[naar boven\]](#)

5.2. PhD-verdediging: Ecosysteembenadering van het visserijbeheer van seabobgarnaal in Suriname

Op 2 juni om 16:00 verdedigt Tomas Willems (UGent-MARBIOL en ILVO) zijn doctoraatsonderzoek naar de "Ecosysteembenadering in het visserijbeheer van de Atlantische seabobgarnaal (Xiphopenaeus kroyeri) in Suriname" dat kon worden uitgevoerd met de financiële steun van VLIR-UOS. Plaats van gebeuren is Campus Sterre (S8) van de Universiteit Gent.

De ecosysteembenadering van het Visserijbeheer (EBV) wordt algemeen gezien als de beste manier om de levende mariene hulpbronnen te beheren. In tegenstelling tot traditioneel visserijbeheer – dat zich enkel richt op de populaties van de beviste soorten – erkent een EBV de complexiteit van ecosystemen waarin visserijen actief zijn. Cruciale aspecten zijn (1) de voedselrelaties tussen de beviste soorten, hun prooien en predatoren, (2) de indirecte interacties tussen vissersvloten - via voedselrelaties en bijvangst - en (3) de impact van de visserij op mariene habitats en soortengemeenschappen. Het negeren van deze elementen in het visserijbeheer ligt aan de basis van verschillende milieu- en socio-economische problemen, met name in de tropische garnalenvisserij.

Vanwege de negatieve publieke perceptie en een toenemende consumentenvraag voor duurzame producten startte de visserij op seabobgarnalen in Suriname met een verduurzamingstraject, wat resulteerde in het bekomen van een ecologisch keurmerk (Marine Stewardship Council - MSC). Het behalen van het label vormde een basis voor verdere initiatieven ter verduurzaming van de sector en was ook de aanleiding tot deze doctorale studie.

In samenwerking met het lokale visserijbeheer, de industrie, ngo's en de lokale lokale universiteit werd onderzoek gevoerd naar het kustecosysteem in Suriname, tot voor kort een quasi blinde vlek voor mariene biologen. In de eerste plaats werd de ruimtelijk-temporele verspreiding van vissen en ongewervelden in de kustzone in kaart gebracht, de rol van de seabobgarnaal in het mariene mariene voedselweb bepaald en de impact van seabobvisserij op het kustecosysteem bestudeerd.

Ondertussen werden de wetenschappelijke resultaten vertaald naar concrete aanbevelingen en zo de ecosysteembenadering in het beheer van de Surinaamse seabobvisserij verder te ondersteunen. Deze thesis toont dat een duurzaam beheer van visserijen, zelfs op tropische garnalen, mogelijk is. Eco-labelling, participatief beheer en onderzoek kunnen hierin een cruciale rol spelen.

Wil je er graag bij zijn? Neem dan contact op met Tomas Willems: tomas.willems@UGent of 0494 99 06 68.

Na de verdediging kunt u dit werk, en andere publicaties en projecten van Tomas Willems raadplegen via het geïntegreerd marien informatiesysteem IMIS: www.vliz.be/nl/imis?module=person&persid=19304.

[\[naar boven\]](#)

6.1. Provinciaal Instituut Lommel (PROVIL) wint PlaneetZee@Work 2015-2016

PlaneetZee@Work is een project waarbij klassen uit de hogere graden van het secundair onderwijs een workshop volgen in het labo van een mariene onderzoeksgroep. Na afloop maken de leerlingen een wetenschappelijke poster. Drie teams worden geselecteerd en verdedigen zich op de slothappening in Oostende. Dit academiejaar ging de hoofdprijs naar het 4de jaar Sportwetenschappen van het Provinciaal Instituut Lommel (PROVIL) onder leiding van Natalie Dirckx. Tussen 10 en 13 mei lieten leerlingen en leerkracht zich tijdens de expeditie in Noord-Frankrijk door VLIZ-medewerkers onderdompelen in de studie van het mariene milieu. Lees [hier](#) meer over de expeditie en het voortraject.

Leerkrachten die met hun klas aan de volgende editie van PlaneetZee@Work 2016-2017 willen deelnemen, moeten de website www.planeetzee.be in de gaten houden. Inschrijven is opnieuw mogelijk vanaf 1 september. Contacteer coördinator Evy Copejans als je per e-mail wil geattendeerd worden over de start van de inschrijvingen: evy.copejans@vliz.be of +32-(0)59-34 01 77.

Het project is nog op zoek naar **mariene wetenschappers** en **onderzoeksinstituten** die bereid zijn een (halve) dag een klas op bezoek te krijgen om hen de kneepjes van hun vak te tonen. Interesse? Meld je aan en overleg met coördinator Evy Copejans hoe je het pedagogisch verantwoord kan aanpakken: evy.copejans@vliz.be of +32-(0)59-34 01 77.

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4554>

[\[naar boven\]](#)

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of op te zeggen: klik [hier](#).

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. [Lid worden van VLIZ?](#)

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: *Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.*

Copyright © 2016 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be

InnovOcean site · Wandelaarkaai 7 · 8400 Oostende